

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatál:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyilttér petit sora 60 fillér.

A magyarság apostolai.

(Nyílt levél a «Csongrádi Ujság» munkatársaihoz.)

Mikor a dánok hazáját a porosz hódítók megfosztották legszebb tartományától a s hazafiui bánatot tette — mert a baj soha sem jár egyedül az ország rohamos gazdasági pusztulása: össze állott egynehány lelkes pap és tanító s elhatározták, hogy kard helyett az állattenyésztés útján kísérik meg nemzetüket megmenteni a bukástól, a megsemmisüléstől, attól a sorstól, amely reá várt.

Ennek az egy-két papnak és tanítónak sikerült hosszú küzdelmek után oda emelni 30 év alatt a kis országot, amely 38.279 km. területű, tehát alig nagyobb Bács, Bihar és Pestvármegyénél — hogy megalkitván minden faluban a tejszövetkezeteket, ma Európa egyik legvagyonosabb állama lett Dán országból, hazájukból, amelynek lakossága 2 millió lélek.

Eleinte nehezen ment a dolog. Ma már vaját, tojást, ludat, sertést szarvasmarhát oly nagy mennyiségben visz a világpiacokra, amiről álmodni sem mert.

Pedig hol áll ez a szegény ország földje — a magyar Kánaánhoz képest.

Lássuk csak mit termel a magyar Kánaán?

A világ legjobb gyümölcse, méze, selyme, teje, bora, buzája, baromfia, takarmánya itt terem s mégis alig birunk belőle pénzt csinálni?

A méhészetből 3 milliót, selyemtenyésztésből 4 milliót, tejszövetkezetek útján újból 15 milliót, (ezelőtt 10 évvel semmit,) gyümölcsstermelésből 18 milliót, amióta gyümölcskiviteli társaságok szervekedtek, (ezelőtt egy fillért se vittek külföldre,) konyhakertészetből 37 milliót (amióta erre is szervekedtek a gazdák. Makón p. l. hagymatermelésre alakult egy szövetkezet s milliókat szereznek a bolgárok akik tizen-huszan összeállanak a kertészetre. Nálunk a tanyákon alig lát az ember mértföldekre terjedő területen egy darab retket, hagymát.) Baromfiakból 72 milliót kapott az ország. Csak a külföldtől kapott annyit! hogy belfogyasztásra mennyi pénzt hozott a baromfi tenyésztés? — arról nem is szólunk.

Az állattenyésztésből szintén rengeteg pénz jött be, 200 millió korona. Pedig még csak most kezd fellendülni mert nálunk csak a buza a földművelés legfőbb ága — holott tönkre kell menni a gazdáknak ilyen időjárás mellett a magtermeléssel.

* * *

Ezeket tudva nem lehetne-e minden erőnket rá vetni arra, hogy a népet ráosztassuk a helyes gazdasági eljárásra?

Hiszen ha öt év alatt semmiből 15 millióra emeltük. S kivitelünket, hova fog az fejlődni oly országban, amely huszor akkora mint Dán ország, termékenységre nézve pedig Európában első helyen áll!

A kis Dánország a 40-es évek elején 1—2 millió korona értékű vaját vitt külföldre — ma 145—150 millió korona értékű vaját visz ki 842,000 tehene után. Képzeljük el, hogy ha az említett 2 magyar városi megyének ennyi tehene és ennyi jövedelme lenne!

De ez csak egy része a Dán gazdák jövedelmeinek, marhákiból és sertésekből 33 millió koronát, sonka és szalonnából 60 millió koronát, tojásból 15 millió koronát kaptak, mert a tejjel hizlalt sertés szalonnája a legfinomabb szalonna.

* * *

Es most mit szólunk mi, a tejjel, mézzel folyó kanaán lakos? Európa legdusabb földjét birjuk és — mert tudatlanok, tehát szegények vagyunk!

Elnézem a gazdasági ismétlő iskola 20 holdját, látom, hogy hetenként néhány fiú és néhány leány gyermek jár ki oda, ahol nem látja a méhészet, állattenyésztés, selyemtenyésztés, konyhakertészet, baromfi tenyésztés, gyümölcsstermelés buzdító példait.

Még szomorubb képet mutatnak a tanyai iskolák. Sehol egy méhes, alig látunk egy szőlő lugast, alig van baromfi tenyésztés, s alig látunk előfát — holott mily sokat tehetne a gondnokság, ha elrendelné, hogy kötelezők legyenek a gazdaságnak mindezek az ágai s a földművelési minisztertől beszerezne minden iskolához méhest, fajbaromfiakat, nemes fajú szarvasmarhát, s az állattenyésztést, a konyhakertészet és gyümölcsstermelést elő-

mozdítandó — gondoskodnék mind arról, ami lehetővé tenné, hogy a tanyákon is oktassák a népet, már ifjú korától fogva ezekre a nemzetvédő fegyverek használatára. Mit érnek a felolvasások ha nem látja az élő példákat?

Hát igen tisztelt szerkesztőség és munkatársak az önök lapjában lett közölve egy tárcaközlemény, a méhészet hasznairól. Itt Csongrádon 4000 hold szőlő és gyümölcsösben alig van néhány méhes. Alig kapni 1 kiló thea vaját 2000 drb. tehén után.

Régóta látom, hogy mily sok szép és hasznos dolgot lehetne itt tenni. Ez az érdekes rajz alkalmat nyújtott nekem hogy elmondjam régi óhajjaimat.

Hallgatni arany — de jót cselekedni több ennél. Ez hazafiui kötelesség. Nem lehetne-e nekünk összeülni bizalmas irodalmi társaságban*) és folytatni a megkezdett hírlapi eszmecsérét.

Mi ott leszünk!

*) Értem a helyi lapok szerkesztősegeit és azoknak munkatársait. De értem főleg a tanító urakat, akik a méhészet, selyemtenyésztés, szőlőművelés, gyümölcsstermelés terén szakemberek. Különösen Palásti István, Boda Márton, Szarka Ödön, László Bálint, Mészáros Mihály és Missuray János urakat, akiket nagyon szeretnénk ott látni annál az asztaltársaságnál, amelynek nagy hivatása volna Csongrád előre haladásában.
Szerző

— Névmagyarosítás. Bubenik Antal áll. isk. néptanító nevét Bánóra magyarosította. De úgy látszik, hogy az állatorvosi pályázók közt is megszivlelték Petőfi népének méltatlankodó felszólalását, amelynek a német, szláv nevek csökönös viselése ellen hangot adtunk. Ideje is volt. És legalább szépek lennének ezek a nevek! — de milyen nevek, milyen idomtalan hangzásu galimathiaszok! Csodálom, hogy önérzetes magyar nők — nem követelik meg vőlegényeiktől, hogy csuf hangzásu neveiket magyar nevekkal cseréljék fel — s ne adjanak gyermekeiknek örökségül, idegen neveket. Ugy látszik azonban hogy lesz foganatja az idegen divatok elleni csongrádi akciónak — mert az összes lapok ezt is lelkesen üdvözölték. Sőt maga a két pályázó is jelentette már, hogy nevüket megmagyarosítják, s eddig azért nem cselekedték azt, mert sokan nem tudják, hogy ez hazafias kötelesség.

Persze nem is lehet ezt a német, szláv lakossággal vegyes Budapestben megtanul.

ni! Franciáország, Németország, Olaszországban régóta vannak hazafias ligák. Magyarországon mindenki beszél sovínizmussal — de sehol nem alakult meg egy hazafias liga, melynek ez legyen a célja feladata. Csongrádon lassan-lassan kinövi magát ez az akció annyira, hogy végre megalakulhat, megszülethet a Zrinyi, Rákóczi és Széchényi eszméit hirdető magyar hazafias liga — s kibonthatja szárnyait, hogy szálljon a magasba, a jövőbe nézzen s onnét, a magasból mutasson utat nekünk — az új, a fényes a jövő nagy Magyarországra felé.

Széchényi István! Nagy profétánk — így imádkozunk hozzád:
Jöjjön el a te országod!

A nép és a pálinka.

A közegészségügy emelése iránti törekvés soha nem vezet a kívánt siker elérésére, hogyha az egészséget pusztító egyik legkárosabb forrást nem iparkodunk, ha nem is egészen bedugni, legalább hatásában csökkenteni.

Nálunk a nagy balandóságnak és különösen a nagy gyermekhalandóságnak mélyebben fekvő okai vannak. Nem pusztán a rossz, ronda lakások, nem pusztán a szülők gondatlansága, nem csak az a körülmény, hogy köznépünk orvosért csak az utolsó pillanatban fordul, nem a vagyoni viszonyok, a szegénység azok, melyek egyedül oly hatással vannak az egészségre, hanem és kiválóan az a körülmény, hogy a nemzedék, mely ily korán és ily hamar pusztul, már születéskor hordja magában a gyors, időelőtti pusztulás csiréit; csenyész nemzedék, — minden betegségre ragály befogadására fogékony, mert szülője vétkéből már a bölcsőben volt beteg, hiányozván benne az egészséges fejlődés következménye. Hozzájárulnak azután még a többi körülmények is, melyek a beteges dispositiót még elősegítik, s így a kisdedek nagy részét időelőtti sirba viszi. Az oka pedig ennek a mértéktelen pálinkaivásban keresendő.

Közegészségügyünkön kétségtelenül javíthatnak külső eszközök is, előmozdítják azt ezek célszerű és gondos alkalmazása, de a generatio mégis satnyulni fog, hogyha az egészség legnagyobb ellensége ellen meg nem indítják a háborút, hogyha hatóság és társadalom az iszákosság ellen nem fognak valamit tenni. Mert ha meg is engedjük azt, hogy a szeszes italok mértéktelen élvezete bárminő irányban haszonnal járjon.

Említettük már, hogy a szeszes italok, s különösen a pálinka mértéktelen élvezete butít, eltompítja az elmét, és erkölcs-telenné tesz, mert megfosztja az embert emberi méltóságától és állattá alacsonyítja, s megfosztja mindentől, a mi az ember előtt becses és drága. Ez különösen a köznépnek nézve áll, a hol a pálinkaivás ijesztő mérveket öltött. Amde a szeszes italok élvezete az iparos és műveltebb körökben is oly arányokat vesz, mely valóban komoly aggodalmakat képes kelteni. De első sorban azon kellene lennünk, hogy a köznép körében gondoskodjunk eszközökről, melyek által e mértéktelen pálinkafogyasztásnak elejét lehetne venni.

Hiszen van faluhelyen elég ember, a ki felvilágosíthatná a népet a fölött, a mi javára szolgál, s a mi egyenesen kárára van. Nem volna jobb a népet inkább arról felvilágosítani, hogy saját egészsége és élete ellen tör, ha mértéktelenül élvezi a pálinkát, hogy nemcsak saját magát teszi tönkre, hanem tönkre teszi családját is. És hány család nyomorát, szerencsétlenségét okozza a családító iszákossága?

Mert az iszákosság tünbe is sodorja az embert. Hiszen sokszor olvassuk az emberölésről, gyilkossággal védoitak valótlanságait, a hol mentőgölgök fele,

hogy részek voltak, hogy nem valának beszámítható állapotban, sőt a műveltebb elméknél is gyakran ez játszik mentő szerepet.

Valóban kevesebb bünesetről kellene számot adni a statisztikának, s kevésbé tarka volna a bünkrónika hogyha nem volna oly nagy az iszákosság, hiszen amint látjuk, az apa — vagy anyagi-kosság számos esete is erre vezethető vissza. Már most eltekintve a közegészségügy érdekétől, valjon nem volna-e érdemes a közérkölc szemponjtából foglalkozni a kérdéssel: miképen lehetne a rohamosan terjedő iszákosság ellen védekezni, s nem lehetne-e valamiképen köznépünket helyesebb, okosabb ösvényre terelni.

A pálinka mértéktelen élvezése bizonyára szükséges a köznépnek, ez ellen józan ember nem is fog szólni, de mételeylyé nem szabad vállalnia a pálinkának, mely nemcsak az egyes ember szervezetét dulja fel, hanem az egész családok békéjét, üdvét rombolja széjjel, mert azt mindenki tudja, hogy a pálinkának eredetileg csekély jó hatása az ő rossz visszahatásában kegyetlenül boszulja meg magát. Mert tápláló erővel nem bír, de inkább fogyaszt anyagilag és szellemileg egyaránt. És minő pálinkát iszik ez a mi köznépünk! Egy kis vízzel kevert spirituszt, s ezzel rontja meg magát. Csak sok legyen és olcsó, a mi pedig voltaképen mégis csak kevés és drága.

A ki minden áron izgató, ingerlő hatásra vadászik, gondolja meg, hogy ezt egy csésze tea, vagy kávéval sokkal biztosabban és hatásosabban elérheti, mert ezek izgatnak, a nélkül, hogy vértolulást okoznának, vagy szongitanának és az agyat kábítanának és ennek folytán tetszés szerint ismételtetők; mert ezek a szomjat oltják, ellentétben a szeszes italokkal, melyek fokozzák azt és ki nem elégítik.

Dr. Wellisz Gyula.

A cselédügyről.

(Jó lesz a gazdáknak is elolvasni.)

Van-e csongrádi gazda vagy gazdasszony, aki ne tudná, hogy ezen a téren mily szánalmas helyzete a gazdaközönségnek a cselédmizériák folytán.

Immár a Máté János esete is bizonyítja, — hogy mily kár, hogy a községi előjáróság figyelme nem terjedt ki erre a fontos ügyre, s nem foglalkozott ezzel a kérdéssel.

Ezelőtt 3 évvel Dr. Szarka Mihályné urasszony panasolta e sorok írója előtt, miszerint mily nagy hátrányok az a cselédtartó gazdáknak, hogy itt nem lehet cselédet kapni néha, mert nincs hatósági felügyelet alatt álló cseléd közvetítő intézet.

Ez alkalommal egy javaslatot akart néhány képviselő benyújtani: hogy a hatósági munkaközvetítőt bizza meg az előjáróság a cselédelhelyezési intézet ellátásával is. Ma Réti Ferenc ügyvéd is sürgette.

Azonban — a jelenlegi szervezet mellett, mikor 4 szál rendőr teljesíti a rendőri ügyek ellátását erre csakugyan nem lehet gondolni s igaza volt annak a tisztviselőnek, aki ezt a tervet ellenezte.

Azonban valamit mégis kellene tenni, mert nem csak társadalmi, közérkölc, de gazdasági szempontból is fontos, hogy miképen látják el a cselédügyeket az előjáróság és a hatóságok.

Ime a szomorú példa, a Máté János esete a gazdasági cselédek összeírását ugyanis oly rosszul felületesen teljesítették, hogy most az kezd megboszulni magát. Mert most már egyre-másra következnek a többi gazdákra is a hasonló csapások.

Az a munkaadó, a ki azon célból, hogy a 120 filléres hozzájárulás fizetése elől menekedjék, a gazdasági cselédjét az összeírás elől eltitkolja, sokkal nagyobb veszteségnek teheti ki magát, mert a törvény

kimondja, hogy az a munkaadó, a ki fent elmondott kötelezettsége dacára gazdasági (külső) cselédje után az évi 120 filléres hozzájárulást nem fizeti, az ezen mulasztásból eredő teljes kárért cselédjének, illetőleg a cseléd jogutódainak felelősséggel tartozik.

Ezért ajánlatos a munkaadónak szigoruan ügyelni arra, hogy az összeírás alól gazdasági cselédek közül egyetlenegy se vonjanak el, s figyelemmel lenni a következőkre.

— Azonban itt mi történt? Ahelyett hogy a gazdák igyekeztek volna vigyázni, hogy ki ne hagyják az összeírók a cselédeket még ők is igyekeztek eltitkolni cselédeiket, csak hogy 120 fillért ne kelljen fizetni érettek.

Összeirt aztán Holló Adolf 204 cselédet 901. évben, de már másik évben Borhegyi János eszközölte az összeírást, ő csak 75 cselédet irt össze.

Igy maradt ki aztán Máté János uram és cselédjeinek a névsorából Mucsi Pál. 1904-ben már újra 166 lett a cselédek száma; amikor Szőke és Tekulics csinálták.

De még ez sem megfelelő szám — mert gazdasági cseléd a nőcseléd is, ha a háztartásban is teljesít munkát mellékesen — s így legalább 2000 főre tehető a gazdasági cselédek száma akiket kihagytak az összeírásból.

A mint a tüzoltásra kötelezett csongrádi lakosok összeírását különben a város évente 6—7 ezer koronával károsodnak meg, épugy a gazdasági cselédek összeírása is ezekkel károsította meg eddig csak a pénztárt, de most már a gazdák fogják megfizetni az árát.

Érélyesen kellene tehát csakugyan intézkedni, a cselédügyekre nézve — hogy mit? Azt majd más alkalommal mondjuk el, ha látni fogjuk, hogy a közönség helyesli felszólalásunkat.

UJDONSÁGOK.

— A földmívelési minisztériumból ma este Szily László felügyelő városunkba érkezik az állattenyésztéssel kapcsolatos tejszövegetés ügyében.

— A szegedi kir. törvényszék Csongrádon. A Magyar-Álföld még külföldön is arról volt nevezetes, hogy itt lakik a legvendégszeretőbb nép az egész világon. Hát bizon ez a jó régi szokás mar régen elmult. A Magyar-alföldi nép ma már először a fogához veri a fillért mielőtt kiadná. Bizon ma már nincsenek »Marci hácsik», akiknek mindig tárva-nyitva volt házuk nagykapuja a vendégek fogadására. No, de atyáink nem is vettek földbirtokot, sem nem építettek házat: hanem azt is elpuccolták, illetve elvendégeskedték, a melyet elődeinktől örökölték. Így aztán mi utódok már nem vendégeskedtünk, mert csak akkor eszünk, ha dolgozunk és örülünk, ha családunkat jól tarthatjuk. A régi magyar alföldi szokást egyedül csak Dr. Szarka Mihály ügyvéd ur tartja, ki minden alkalmat megragad, hogy jó ismerőseit és jó barátait megvendégeselhesse. Hogy mennyire tartja Dr. Szarka Mihály ügyvéd ur a régi jó szokást, mutatja az, hogy most épített szép házat kétszer szenteltette fel csak azért, hogy jó barátait és ismerőseit kétszer is megvendégeselhesse. Két héttel ezelőtt a helybeli ismerőseit látta szívesen új házában a m. héten pedig azt lehet mondani a szegedi kir. polgári és büntető osztályának bíráit és ügyészeit majdnem teljes számban fogadta vendégszerető házában. Természetes, hogy a mulatság a régi jó alföldi szokás szerint még másnap is tartott.

— Eljegyzés. Mészáros Sándor építész a napokban jegyezte el Szabadkán Horváth Irma kisasszonyt. Gratulálunk.

— Zsilinszky Mihály gyásza. Sulyos csapás érte vármegyénk volt érdemes főispánját. Zsilinszky Mihály dr. közoktatásügyi államtitkár, édes anyjának, özy.

Zsilinszky Mihályné szül. Patay Ilona uriasszonynak Békés-Csabán bekövetkezett elhunytával. A közbecsülésben és köztiszteltetben állott matrona, övéi mély fájdalomra, 91 éves korában, május 30-án halt meg és temetésére Zsilinszky Mihály államtitkár Csabára utazott.

— **A pálinka ivás ellen.** A mai számunkban közöljük Dr. Wellisz Gyula földink érdekes cikkét az iszákosság ellen. Természetes, hogy a cikkben foglalt igazságokkal mi is egyetértünk; azonban a pálinka ivást nézetünk szerint sem kávé ivással, sem teával ellen sulyozni nem lehet. Nézetünk szerint ha a népet olcsó és jó borhoz juttathatnánk, hát akkor nem nyulna a pálinkához. Ennek egyedüli módja pedig a bor-fogyasztási adó eltörlése lenne. Az ellen kellene tehát actiot indítani, hogy a borfogyasztási adó helyett a veres frakkra és a totalizátorra vetnének jó nagy lukszus adót.

— **A polgári iskola juniálisa.** A helybeli áll. polg. fiu és leányiskolai tanulók a f. hó 1-én a Györfösi erdőben tartották meg juniálisukat. Már kora reggel összegyűltek a polgári fiuiskola növendékei a központi nagy iskola udvarába, honnan 9 óra előtt zászlókkal és zeneszóval az igazgató és a tanári kar vezetése mellett vonultak ki. A főtéren csatlakoztak hozzájuk a polg. leányiskola növendékei is szintén az igazgató és a tanítónők vezetése mellett. Kint Goda István vendéglős 4 sátorot építtetett fel, hol azután délből pompás ebédet találtak fel részükre. Étel különben annyi volt, hogy fele sem fogyott el. A mulatságon az intelligens társadalom is részt vett és ott pompásan mulattak. A növendékek este fél 7 órakor sorakoztak a hazavonulásra azonban a vendégek közül sokakat csak a hajnali órák vetettek haza. A mulatság sikeréhez a rendezőbizottság tevékenysége, de különösen Goda István vendéglős teljesen kifogástalan kiszolgálása járultak hozzá.

— **Veszedelemes időjárás.** A nagy szárazság a mely vidékünket már két hó óta ostromozza csak nem akar véget érni. Ugy lászik mintha az Isten haragja sujtaná ezt a magyar alföldi népet szokásos elbizakodottságáért. A két hónapon keresztül áramló északi és keleti szél nem engedi, hogy megázzék a szomszagos föld. Hébe-hóba egy pár órára megfordul a szél dél vagy nyugat felől és amint így neki készül az idő az esőnek, hirtelen megfordul a szél észak vagy kelet felől és végig hordja a száraz port a kiaszott földön. Hát bizon ez az időjárás, majdnem az 1863-iki zsárazsághoz hasonlít, csak hogy akkor: március 1-től egész augusztus 16-ig egy csepp eső sem hullott a földre. Attól az inségtől ójja meg a Mindenható Isten a mi Magyar népünket!

— **Hazafias képek.** kaptuk a következő panaszos irást, amelyet minden magyarzat nélkül közreadunk,

Tekintetes Szerkesztőség!

Olvasgattam nemrég becses lapjában, hogy évek alatt sem fogy el Csongrádon egy könyv a Petőfi költeményeiből s alig lehet szó itten a magyar irodalom pártolásáról.

Épen így vagyunk a képekkel is. A magyar házaknál, főleg a magyar földművelőknél sehol nem látni egyetlen hazafias tárgyu képet.

Miért, — mert az itteni könyvkereskedők nem tartanak ilyen képeket — hanem német képkereskedők háznak mindenféle izléstelen műtárgyakkal.

Nem tehetne e tárgyban a D. M. K. E. is valamit? Nem közvetítené a fővárosi képkereskedők útján a vidéki könyvkereskedők részére is a hazafias tárgyu magyar faliképeket, festményeket? Csongrádon, 1904. június hó.

Tisztelettel

Valaki.

— **Névváltoztatás szőlőkaróval.** Szőlősi János nagyon unta magát a mult héten, hát elhatározta, hogy összeszedi gazdája szőlőjéből a karókat és azokat gunyhó-jába viszi. Mert Kuklics Györgynek volt a tanyása. Össze is lopkodott mintegy 200 drb. szőlőkarót — míg egyszer Surányi József mezőőr ráesett és nyakon csipte a tolvajt, s megtette vele azt a tréfát, hogy a többi karót is vissza cipeltette a Kuklics szőlőjébe a tolvajjal, s miután megzabololta, egy atyafiságos karóval megbérmálta, Szőlősit, világnak örsztette. Ajaapos a gyanu, hogy Kása Miklos és Szőgi György gazdák szőlőjéből is a megbérmált Karosi Szőlősi lopta el a hiányzó szőlőkaroka is.

— **Ipar és kereskedelem föllendülése Csongrádon.** Csongrád fejlődésére nézve korszakalkotó mű létesítéséhez fognaak hozzá kezdeni a jövő hónapban. A körös torkolatánál egy duzzasztót építenek amelynek hajtó erejét az ipartelepét a gyárak gépek majd felhasználhatják potom áron. A villanyosvilágítás, telepre nézve is ez nagy fontosságú, mert az évi üzemi költségét $\frac{1}{4}$ részben leszállítja. Ha a turbina kiépül úgy csakhamar gyorsan fognak közelében portelepek, gyárak épülni s helyi borkok okosabbat nem fognak tenni mint elősegíteni az iparvállalatokat — mert előbb utóbb a jelzőlog ügyletek lebonyolítása az állami és városi bankok monopolum lesz, mint Romániában van már 30 év óta — s a magánbank intézeteknek a kereskedelem és ipartámogatására kell majd vállalkozni.

— **A községi gyümölcsös.** Csongrád község elhatározta egy községi gyümölcsös létesítését, amire nézve már az előmunkálatok megtettek, A tavasszal azonban a facsemetek nem érkeztek meg mert a megrendelésnek már nem lehetett eleget tenni. Így tehát őszre maradt el a dolog, amint hogy az őszi ültetés jobb is, eredményesebb is. Most hát arra kérjük az előjáróságot, hogy tegyen lépéseket idejében, arra vonatkozólag, nehogy elkésünk vele s elveszítsünk ismét egy évet.

— **Csongrád község zárszámadása.** Az 1886 évi XII tc. 142 § a szerint a községi záró számadásokat minden kis és nagyközségben a tavaszi rendes közgyűlésen a képviselő testülethez be kell nyújtani, ahol azokat megvizsgálják — s ezt már 15 nappal előzőleg az adófizető község előtt meg kell hirdetni, hogy a vizsgálat iránt a közérdeklődést felébreszse a hatóság, amelynek nincs oka félni mert itt a rosakaratu, hűtlen kezelési manipulációkról szó sincs. E tekintetben meg a gyanu árnya sem érintheti az előjáróságot hanem igenis meg kellene nézni a háztartást, hogy miként gazdálkodtak megszavazott költségekkel. Abból az alkalomból kifolyólag említjük ezt s hogy a zárszámadásokat a IV jegyző még máig sem terjesztette be a közgyűlésnek, holott már maholnap az új költségvetés elkészítésének határ-ideje ránk jön.

— **Szabályozási térkép.** Régota hangoztatjuk, hogy mily égető szükség lenne egy szabályozási térkép Csongrád utcáira nézve. Ha nem is a régi, de az újabban épülő utcák részére legelőbb. Most a gőzfürdő melletti putriszerű építkezések meggyőzhették a közönséget s talán tisztelt lapársainknak is arról, hogy egy szabályozás térkép nélkül utcavonalakat kijelölni és építkezni vétkes gondatlanság lenne. Mert a térkép melyet a birtokosok készítetttek az illető mérnökkel, azok a térképek csak azt mutatják, azt célozzák, hogy miként lehet az eladot területen minél több haszonnal házhelyek gyanánt értékesíteni anélkül, hogy a szépsézet tekintetekre a már meg levő utcák folytatására figyelemmel lettek volna. Így aztán az összes területen, ahol szép, tágas egyéves, és a Piroskaváros utcáiról párhuzamos utcák helyet cikk-cakos rugok, keskeny kutyaszorítók, sikátorok vannak a földbirtokosok által készített térkép szerint tervezve ami ellen tiltakozni kell a város jövő

fejlődése érdekében s mi egy bizottság kiküldését ohajtanánk amely a főszolgabíró ur elnöklété alatt elkészítené, Mézáros Sándor, Kovács Lajos urak által az erre a területre a szabályozási térképet. Annál inkább reméljük, hogy járásuk erélyes főszolgabírósága kezébe veszi az ügyet, mert az ő érdeme az is hogy az előjáróság közgyűlés elé vitte a Piroskaváros bekapcsolását, amint hírt vette a szabálytalan építkezéseknek, azonnal egy bizottság élén a helyszínére sietett s a dologról meggyőződést szerzett.

— **Közveszélyes torony.** Megirtuk többiben, hogy a csongrádi r. kath nagytemplom ma már annyira kicsinynek bizonyult, hogy nagyobb ünepnapokon a hivek nagy része az utcára szorul. A kegyur és a közönség áldoznának is reá, de ez idő szerint nem lévén a dolog sörögős, amíg majd az ügy odáig fog érni, hogy szükséges lesz e teplom kibővítéséhez komolyan hozzá fogni. Azonban van egy sokkal komolyabb és halaszthatatlan tenni való, amelynek halogatása igen nagy szerencsétlenségnek lenne okozója. Arról van szó ugyanis, hogy a nagy templom harangjai egy bolt iven állnak, úgy hogy amióta a nagy harangot felvitték és ráhelyezték a bolt ivre, azóta attól lehet tartani, hogy ez egyszer leszakad. És akkor...? Iszonyu szerencsétlenség lenne ebből.

— **Népkönyvtár Mindszentnek.** Szegeváron néhány hónap előtt létesítettek egy ilyen népkönyvtárt, mely azóta áldásosan terjeszti a kulturát, miután a nép tömegesen viszi belőle haza a hasznos és kellemes olvasnivalót. Most Mindszentben akar a kormány egy 500 kötetes népkönyvtárt létesíteni, mely célból a mult hét végén György Aladár, az orsz. könyvtárak és muzeumok bizottságának titkára a községben járt, hogy ezt az örvendetes eseményt a községi előjáróságának személyesen is bejelentse.

— **Kiállítás Hódmezővásárhelyen.** Auguszt. 14-ikétől 28-ikáig — mint tudósítónk írja — ipari és mezőgazdasági kiállítás lesz Hódmezővásárhelyen, mely által az ottani társadalom és helyi érdekeltég régi óhajta teljessül. A kiállítás megvalósítására az első impulzust a városi törvényhatóságának hatezer koronás segélye adta meg, melyet Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ötezer, Talián Béla földművelési miniszter négyezer koronás adományai követtek. A kiállítás helyi jellegű lesz, az iparosok azonban a szegedi iparkamara egész területéről résztvehetnek a Hódmezővásárhelyen nem üzött iparágak köréből, a mezőgazdasági gépgyárak pedig az ország minden részéből kiállíthatnak. A kiállításra már eddig nagy számban jelentkeztek úgy az iparosok, mint gazdák, előbbieket 450-en utóbbiak 20-an. Igen gazdag eredményűnek ígérkezik a lókiállítás, melyen a hódmezővásárhelyi gazdaközönség országos hírvő lötenyversztését mutatja be. Károlyi Imre grófnak szomszédos mágocsi uradalma szintén nagy anyaggal vesz részt a kiállításon. A kiállítás védnöke dr. Lukács György főispán. elnöke dr. Szalay József rendőrőrkapitány, harminc tagból álló igazgatóság és 130 tagu intéző-bizottság élén. Szépnek ígérkezik a kiállítás női kézimunka osztálya, melyet Rittné Gábris Agnes nőegyleti elnök és 25 tagu hölgybizottság rendez.

— **Mibe kerülne a csendőrség?** Lapunk mult számában megemlítettük azt, hogy mibe kerülne a csendőrség felállítása esetén a rendészeti szolgálat Csongrádnak? Ma 8500 koronába kerül és csak 4 rendőre; van a többi kézbesítő és egyéb teendővel van ellátva. Akkor, ha a csendőrség szervezve lenne itt is — a város megtartaná a kézbesítőket és szolgákat 5 embert, a 4 tanyai kézbesítőt, mint fő mezőőröket alkalmazná a mezőőrök ellenőrzésére, amint az dukál, különben a mezőőröket csak a jó Isten ellenőrzi — a tűzoltóság pedig ugyis szervezve lesz, tehát más royat alá tartozik

s a 2 tűzoltó nem lesz a rendőrség szám-
lájára tartva: akkor a város csak 5 pol-
gári rendőrt, kézbesítőt, és szolgát fog
fizetni, aminek összege 2000 korona, ehhez
jön a 6000 korona amivel hozzájárul
a község a csendőrség fentartásához —
s így 25 csendőr és 5 rendőr csak 8000
koronába fog kerülni a városnak holott
most 14 rendőr belekerül a mostani szer-
vezet mellett 8500 koronába. Ezért tehát
a legmelegbben üdvözljük az előjáró-
ságot azért, hogy a csendőrség felállítását
sürgyeti és ez iránt a belügyminiszternél
lépéseket tett.

CSARNOK.

Szeretném tudni

*Szeretném tudni, mint gondoltál
Mikor tánc hevében ajkad
Büvös szavakat sutlogott
S tekintetem remegve csüggött rajtad.*

*Mit gondoltál, mikor oly igézően
Néztél homályosuló szemembe
Érezted-e, hogy az üdvösséget adnám
Ha miudörökre így leketne?*

*Szeretném tudni, mit gondoltál
Mikor hallottad, hogy búsulok utánad.
Férkezett-e szívedhez miattam
Csak kis időre is a bánat?*

*Úgy félek megtudni most már
Hogy többé nem jutok eszedbe
S egy másik végett hűséges szerelmem
Rég el van örökre feledve!*

Nemo.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadóaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Öröm és gyász alkamára

Üde virágok

a legfinomabb és legdivatosabb

Csokrok és koszorukat

csakis frissen szedett virágokból a legelegán-
sabb kivitelben, a pontos és ép megérke-
zés biztosítása mellett, a monarkia bár
mely vidékére is szállít, a bírodalom.

Legnagyobb virágszétküldése

mindent saját nagy tenyészeiből.

Mühle Vilmos

cs. és kir. udvari szállító **Temesvárott.**

Sürgőnycim Virágtelep Mühle Temesvár

U. I. Mű és szárított virágokból készült
gyászkoszorúk nem divatosak s jobb kö-
rökben nem kedvelik, ezért már néhány
év óta ilyeneket nem költettek.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár
Budapest, Deák ferencz-utca 7. szám
engedélyez a legkedvezőbb feltételek mellett
törlesztéses jelzálogkölesönöket földbirtokokra
a kimutatott földadó vagy a színhelyen fogatosított becslés alapján.
Kölcsönkérvényekhez a telakkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv hiteltesítet alakban csatolandó.
A legkisebb engedélyezhető kölesön 2000 kor.
Drága kölesönök convertáltatnak olcsóbbakra.
Bármilyen kérdések a fenti címhez intézve, gyors elintéztést nyernek.

SCHÖTTOLA ERNŐ
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 2. SZÁM.
A küszöbön levő permetezési idényre ajánlok:
Simplex-, Urania- és Vermorel-
permetező,
„Egyszerűség“ szénkénegező
Acetylen molylámpa
Molyfecskekendők
és minden a szőlőszet és pinczészethez szükséges anyagok és eszközök.
Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Pénz 4%-OS
törlesztéses kölesönöket nyújtunk
budapesti és külföldi elsőrangú pénz-
intézetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$
értékeig I. és II. hejyre 15—65 évig
terjedő időtartamra.
Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és ma-
gánbivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és
kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre
gyorsan és diszcreten.
Bank- és magánadóságok convertálása.
MELLER LAJOS és Társai bankbizomány
Budapest, VI., Dávid-utca 15. 1 12.
(Törvénytisztegető bejegyzett cég). (Válasz bélyeg).

Képes levelező lapok
nagy választékban csakis
Weisz Márknál kapható.

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság **SZOMBATHELY.**
Raktár: **Budapest, V., Lipót-körút 15.**

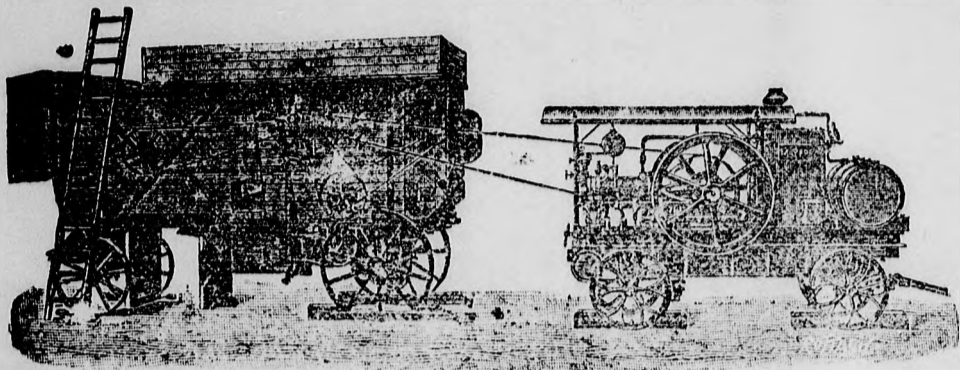
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, ^{kitűnő szerkezetű} Benzin- és szívó-gázmotorokat ^{2-50 lóerőig.}

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet: Új hengerek, minden e szakmában vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegességek: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőse.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Ne vegyen senki

HANGSZERT,

mig

Reményi Mihály

mű-hangszerész

legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44/l. sz.

Jurgó János

órás: gyári raktár: Wien III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő hogy gazdaságon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkap-hassa, olesó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, részadás teljesen kizárva.

Órajavitási műhely

Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:
7787. sz. legolcsóbb, legjobb strapácóra inckeltokban 36 órai járással frt 2.20
8039. sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. „ 1.—
7858. sz. ezüst remontoir dupla fedelű „ 5.—
8989. sz. ingaóra ütőművel, 2 súlyal
130 cm. magas „11.50
7939. sz. jó ébresztő óra „ 1.20
Szíveskedjék nevére és házzámonra 75/B. pontosan figyelni.

Igazán!

„Zoroastrian“

segít
nagyszerűen
utólérhetetlenül
rovar irtá-
son.

Kapható Csongrádon:
Bagossy József, Váradi Jakab urak, Schwartz Szidónia úrnő üzleteiben és a Csongrádi Fogyasztási Szövetkezetben.

Szentesen:
Schultz István, Dobray Sándor, Eisler Lajos, Horváth J. és Társa, Ifj. Kovács Sándor és Szépe Károly üzleiben.

Új fakeskedés.

Koncz József

gépész tudatja a t. közönséggel, hogy a félegyházi-utcában a saját házában fakeskedést nyitott és az első rendű bükk fának ölit 28 koronáért méter-mázsáját pedig 2 kor. 20 fill. házhoz szállítva árusítja.

Kéri a t. közönség szives pártfogását.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvételnek,

lapunk kiadóhivatalában.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, úgy mint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantli céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Minden ujságban hirdett szer eredeti árban és minőségben kapható.

Legtökéletesebb ártalmatlan arcztisztító és szépítő szerek:

Kamilla arcz-crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrkiütések, bőrvörösség, bőrátka (mitesser) és mindennemű bőrtisztatlanságok ellen. **Hatása bámulatos!** Ára 1 k.

Kamilla-szappan kitünő arczsimitó szer. Ára 50 fillér.

Kamilla-hölgypor kitünően tapad és az arczbőrnek üde és természetes színt ad. Kapható fehér, rózsaszín és (barnáknak) krém színben. Ára 1 korona.

Kamilla-szájviz meggátolja a fogak romlását és elveszi a szájnak kellemetlen bűzét. Ára 1 korona.

Kamilla-hajszesz meggátolja a haj kihullását és erősíti a fejbőrt. Ára 1 korona.

Valódi angol és francia illatszerek bármilyen illatban 1, 2, 3 és 5 korona.

Kapható egyedül a készítőnél:

Balkányi Lajos

a «Mégváltó»-hoz címzett gyógyszerárban Csongrádon.

Minden ujságban hirdett szer eredeti árban és minőségben kapható.

Ház és üzlet eladás.

Szentesen egy 28 év óta fenálló jó forgalmu fűszer, vas, rövidáru üzlet pálinka-főzde koresmával összekötve az összes épületekkel együtt családi viszonyok miatt szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

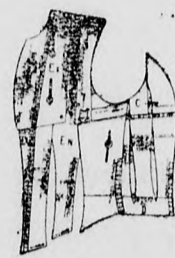
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, ióhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Schweiger nővér Kiskun-félegyháza.

Tudatják a n. é. közönséget, hogy a külföldi bevásárlással megérkeztek. A tavaszi nyári idényre nagy választékban kaphatók a legújabb **női ledny gyermek kalapok, női ruhadíszek, ernyők stb.**

**BRAZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ**
HAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HAGZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

A hölgy világ
részére!

Védjegy. Minden t. **hölgy** saját **maga** minden **divat szerint** fáradság nélkül készítheti **ruháját** a **GUSCHELBAUER ANTAL-féle szabályozható**

Női derék szabászati készülék

segélyével, **anélkül, szabászati rajzot megtanult volna.** Eme készülék minden **testalkat részére szabályozható. Akadémian vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.** Minden **államban** törvényileg védve és **szabadalmazva.**

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett.

Guschelbauer Antal, Sopron és E. Drechsler, Bécs VI., Liniengasse 18. sz. főraktár és szállítás egész Európára.

Képviselők minden helységben kerestetnek. Prospectust ingyen küldünk.

Köhögésben szenvedők
próbálják a csillapító és kellemes ízű
KAISER-féle
mell-bonbont.

2740 közjegyzői okirat, amely arról tanúsít, hogy biztos gyógyulása a **köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodásnak.**

Amit helyette kínálnak utasítsuk vissza.

Egy csomag ára 20 és 40 fillér.

Kapható **Ungváry József és Wiesner Lajos** gyógyszerészeknél Csongrádon.